

Sz. P.

Jakub Jaworowski

Minister Aktywów Państwowych

Szanowny Panie Ministrze!

Zwracamy się do Pana Ministra jako osoby odpowiedzialne za kierowanie najlepszymi, według niezależnych rankingów, polskimi programami Executive MBA, akredytowanymi przez renomowane instytucje międzynarodowe. Chcielibyśmy zaproponować zmiany w ustawie o zasadach zarządzania mieniem państwowym. Zakres tych zmian dotyczy zwalniania z egzaminów na członków rad nadzorczych spółek z udziałem Skarbu Państwa osób, które ukończyły studia MBA. Celem tych zmian jest podniesienie kompetencji członków rad.

Od lat przekazujemy studentom naszych programów rzetelną wiedzę menedżerską, wspomagającą ich w zarządzaniu organizacjami. Rozwijamy tzw. *executive education* w Polsce, zgodnie z najlepszymi międzynarodowymi standardami. Robimy to z powodzeniem, czego dowodem jest posiadanie przez nasze programy elitarnych międzynarodowych akredytacji, takich jak AMBA (*Association of MBAs* z Londynu) lub EQUIS/EFMD *Programme Accreditation (European Foundation for Management Development)*, czy AACSB (*Association to Advance Collegiate Schools of Business*). Mamy poczucie, że przez ostatnie 30 lat, od kiedy programy MBA pojawiły się na polskim rynku, wspólnie ukształtowaliśmy ich formułę, która była gwarancją edukacji menedżerskiej na najwyższym poziomie, dającej naszym studentom transformacyjne doświadczenie. Działo się tak przez lata, aż do 2016 roku, mimo braku formalnych regulacji studiów MBA.

W polskim systemie prawnym studia MBA po raz pierwszy i jedyny, jak do tej pory, zostały uwzględnione 16 grudnia 2016 roku w ustawie o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 125 z późn. zm.) w art. 19, ust. 1, pkt 1, podpunkt c. Punkt ten stanowi, że kandydatem na członka organu nadzorczego w spółkach z udziałem Skarbu Państwa może być m.in. osoba, która „ukończyła studia podyplomowe Master of Business Administration (MBA)”. W naszej ocenie nieprecyzyjność tego zapisu przyczyniła się do znacznej dewaluacji marki MBA na polskim rynku edukacyjnym i przede wszystkim dopuszczenia do zasiadania w radach nadzorczych spółek Skarbu Państwa osób bez kwalifikacji, a w najlepszym przypadku osób, których kompetencje nie zostały zweryfikowane.

Jako osoby współtworzące rynek MBA w Polsce, w poczuciu obowiązku i odpowiedzialności za przyszłość tego segmentu rynku edukacyjnego, ale także przyszłość nadzoru właścicielskiego w Polsce, zwracamy się do Pana Ministra z prośbą o zmiany stosownych zapisów w ustawie o zasadach zarządzania mieniem państwowym, które wyeliminują przyczyny tych patologii. Proponujemy w tym zakresie dwa alternatywne (do wyboru) rozwiązania:

Opcja I (preferowana):

W ustawie z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 125 z późn. zm.), art. 19, ust. 1, punkt 1, podpunkt c) powinien przyjąć następujące brzmienie:

„c) ukończyła studia Master of Business Administration (MBA) prowadzone przez uczelnię posiadającą w dniu ich ukończenia jedną z trzech międzynarodowych akredytacji AMBA, EQUIS, AACSB lub akredytację programową EFMD dla kończonego programu”.

Opcja II:

W ustawie z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 125 z późn. zm.), art. 19, ust. 1, punkt 1, podpunkt c) powinien zostać skreślony w całości.

Uzasadnienie:

W polskim systemie prawnym nigdzie nie zdefiniowano studiów Master of Business Administration. Ustawa z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 125 z późn. zm.) jest jedynym miejscem w polskim systemie prawnym, gdzie pojawia się termin studia Master of Business Administration. Studia te są prowadzone w Polsce od lat 90-tych XX wieku w dwóch trybach: jako studia podyplomowe lub jako studia magisterskie. Określenie Master of Business Administration (skrót MBA) występuje wyłącznie jako nazwa własna stworzonych programów studiów, jednak przez lata, do czasu wprowadzenia ustawy z 2016 roku, z określeniem tym wiązał się prestiż, pewna wskazówka, że zostały one zbudowane w oparciu o wzorce z krajów zachodnich, gdzie studia Master of Business Administration od lat istnieją i oznaczają bardzo prestiżowe, elitarne studia praktyczne dla doświadczonych menedżerów. Przez lata brak regulacji tego rodzaju studiów skutkowało, że ich renoma, mimo wysokiej ceny, wiązała się z wysoko ocenianą przez rynek ich jakością, zapewnieniem faktycznie trampoliny do rozwoju dla ich absolwentów. Rynek więc się samoregulował.

Sytuację tę niestety zmieniła ustawa z 2016 roku o zasadach zarządzania mieniem państwowym. Stworzenie furtki do ominięcia trudnego egzaminu na członka rady nadzorczej spółki Skarbu Państwa przy jednoczesnym braku zdefiniowania wymogów, które wiążą się z określeniem studiów mianem Master of Business Administration spowodowało, że na rynku zaczęły powstawać dziesiątki studiów podyplomowych, do nazwy których bez żadnego merytorycznego uzasadnienia, ale intencjonalnie dopisywano określenie MBA (skrót od Master of Business Administration). Skrajnym przykładem tego procederu były studia organizowane przez Collegium Humanum, które według relacji mediów i ustaleń prokuratury zamieniły się w fabrykę dyplomów przyznawanych bez spełnienia jakichkolwiek, nawet minimalnych kryteriów. Te studia to jednak czubek góry lodowej – w Polsce w tej chwili może istnieć nawet ok. 200 (!) programów studiów określających się jako MBA – większość z nich międzynarodowych standardów nie spełnia. To przyczyniło się do radykalnej dewaluacji prestiżu prawdziwych studiów MBA.

W świecie istnieją instytucje, które specjalizują się w audytowaniu (czyli akredytowaniu) uczelni, studiów, w tym studiów MBA. Najbardziej prestiżowa akredytacja dla uczelni, jednak skupiająca się wyłącznie na programach MBA, to akredytacja Association of MBAs (AMBA) z Wielkiej Brytanii. Zdobywanie takiej akredytacji wiąże się z latami przygotowań i koniecznością spełnienia kilkudziesięciu kryteriów dotyczących zakresu merytorycznego programu, czasu trwania zajęć (minimum 500 godzin kontaktowych), weryfikacji efektów uczenia się (egzamininy, praktyczne projekty itp.), kwalifikacji kadry profesorskiej, kontaktów z otoczeniem, wsparcia dla studentów, relacji z absolwentami itd. Akredytacja taka dla uczelni prowadzącej studia MBA jest dowodem jakości kształcenia i weryfikacji wymogów stawianych studentom. Podobną gwarancją są także międzynarodowe akredytacje EQUIS (przyznawana przez europejską organizację EFMD) oraz AACSB (organizacja amerykańska). Razem akredytacje AMBA, EQUIS i AACSB tworzą tzw. potrójną koronę (Triple Crown). Akredytacje EQUIS i AACSB dotyczą całych uczelni (szkół biznesu) i wszystkich prowadzonych tam programów, w tym także programów MBA, więc są także gwarancją jakości tych programów. Dodatkowo, organizacja EFMD akredytuje także konkretne programy MBA, które dodatkowo lub alternatywnie mogą

uzyskać akredytację programową EFMD, która jest także gwarancją jakości, ale nie wszystkich programów MBA prowadzonych przez uczelnię, tylko konkretnego programu, który przeszedł tę akredytację. AACSB, EQUIS, AMBA to globalne znaki prestiżu, jakości i standardów, polskie uczelnie od lat starają się z sukcesem o ich uzyskanie, a już dwie szczytują się „potrójną koroną”.

Stąd właśnie propozycja, aby z egzaminu na członka rady nadzorczej spółki Skarbu Państwa zwalniało tylko ukończenie studiów MBA (nie koniecznie podyplomowych, gdyż także magisterskich), ale prowadzonych przez uczelnię (polską lub zagraniczną) posiadającą jedną z trzech wymienionych akredytacji tworzących Triple Crown lub konkretnych studiów MBA, które posiadają akredytację programową EFMD. Taki zapis byłby gwarancją, że zwolnione z egzaminu osoby zdobyły wystarczające kwalifikacje, a jednocześnie byłby zachętą dla polskich uczelni do uzyskiwania międzynarodowych akredytacji i osiągania międzynarodowych standardów nauczania. Warto dodać, że od lat Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego realizuje (i zaplanowało na to środki na kolejne lata) program finansowego wspierania uczelni w zakresie zdobywania tych międzynarodowych akredytacji, więc droga do ich uzyskania jest otwarta dla kolejnych uczelni. Dziś akredytacje te mają zarówno uczelnie publiczne, jak i niepubliczne.

Warto też zauważyć, że w ustawie o zasadach zarządzania mieniem państwowym w art. 19, ust. 1, punkt 1, w podpunktach od d do g, jako wyjątki zwalniające z egzaminu pojawiają się także inne międzynarodowe certyfikaty, więc doprecyzowanie studiów MBA jako akredytowanych wymienionymi międzynarodowymi akredytacjami byłoby spójne z istniejącymi zapisami (cytując ustawę: „*d) posiada certyfikat Chartered Financial Analyst (CFA), e) posiada certyfikat Certified International Investment Analyst (CIIA), f) posiada certyfikat Association of Chartered Certified Accountants (ACCA), g) posiada certyfikat Certified in Financial Forensics (CFF)*”).

Alternatywne rozwiązanie (opcja II), dotyczące w ogóle wykreślenia jako kryterium zwolnienia z egzaminu na członków rad nadzorczych spółek Skarbu Państwa ukończenia studiów MBA, zamknęłoby skrót wiążący się z brakiem weryfikacji kompetencji kandydatów do rad nadzorczych, a przy okazji znormalizowałoby rynek MBA i być może doprowadziło z powrotem do jego samoregulacji, jednak nie promowałoby projakościowych rozwiązań w polskim systemie edukacji. Z tej perspektywy to rozwiązanie, mimo że prostsze, wydaje się gorsze. Jest jednak i tak na pewno lepszym wyjściem, niż pozostawienie dotychczasowej luki będącej źródłem obecnych patologii.

Panie Ministrze, chcemy na koniec nadmienić dodatkowo, że to kolejna już podejmowana przez nas próba rozmowy z urzędującymi władzami Polski na temat sytuacji rynku MBA i nadzoru właścicielskiego w naszym kraju. My pierwsze próby zgłaszania opisanych problemów podejmowaliśmy jeszcze w 2020 roku (pisma do ministrów Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Aktywów Państwowych), w 2022 roku z podobnym postulatem do Ministra Edukacji i Nauki zwróciła się Konferencja Rektorów Uczelni Ekonomicznych. Niestety, wymienione apele nie spotkały się z przychylnością urzędujących władz, czego skutkiem był wybuch afery z dyplomami Collegium Humanum w 2024 roku. Bardzo liczymy na zmianę nastawienia i przychylność Pana Ministra w tym zakresie. My deklarujemy jeszcze raz wolę współpracy przy tworzeniu systemowych, projakościowych rozwiązań. Chętnie też wytłumaczymy nasze stanowisko podczas osobistego spotkania z Panem Ministrem lub przedstawicielami kierowanego przez Pana resortu.

Z poważaniem,

Lp.	Imię i nazwisko, tytuł naukowy/stopień	Funkcja, program	Adres do korespondencji
1.	dr hab. Grażyna Aniszewska-Banaś, prof. SGH	Kier. programu Canadian Executive MBA (CEMBA)	Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, al. Niepodległości 162 02-554 Warszawa grazyna.aniszewska@sgh.waw.pl
2.	mgr Artur Białoszewski	Kierownik Programu SGH-WUM MBA w ochronie zdrowia	Centrum Kształcenia Podyplomowego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego ul. Żwirki i Wigury 61, 02-091 Warszawa artur.bialoszewski@wum.edu.pl
3.	dr Sylwia Hałas-Dej	Dziekan Koźmiński Executive Business School, Dyrektor programu Executive MBA	Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie, Ul. Jagiellońska 57/59 03-301 Warszawa sylwiah@kozminski.edu.pl
4.	mgr Barbara Jóźwik	Koordynator Programu MBA na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu	Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu Ul. Gagarina 13a 87-100 Toruń mba@umk.pl ; b_jozwik@umk.pl
5.	dr hab. Inż. Maja Kiba-Janiak, prof. UEW	Dyrektor Programu Executive MBA UE we Wrocławiu	Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, ul. Komandorska 118/120, 53-345 Wrocław, maja.kiba-janiak@ue.wroc.pl
6.	dr Beata Krawczyk-Bryłka	Dyrektor Programu MBA na Politechnice Gdańskiej	Wydział Zarządzania i Ekonomii, Politechnika Gdańska, ul. Narutowicza 11/12, 80-233 Gdańsk mbadirector@pg.edu.pl beabrylk@pg.edu.pl
7.	Dr Tomasz Ludwicki	Dyrektor Programu Executive MBA@UW i Międzynarodowego Centrum Zarządzania WZ UW	Międzynarodowe Centrum Zarządzania, Wydział Zarządzania, Uniwersytet Warszawski Ul. Szturmowa 1/3 02-678 Warszawa mba@uw.edu.pl
8.	dr Anna Matysek, prof. UEP	Dyrektor Programu Executive MBA Poznań-Atlanta	Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, Al. Niepodległości 10 61-875 Poznań anna.matysek-jedrych@ue.poznan.pl
9.	dr hab. Rafał Mrówka, prof. SGH	Dyrektor Biura Programów MBA w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie, Kierownik programów MBA-SGH i MBA for Startups	Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, al. Niepodległości 162 02-554 Warszawa rafal.mrowka@sgh.waw.pl

Lp.	Imię i nazwisko, tytuł naukowy/stopień	Funkcja, program	Adres do korespondencji
10.	Dr hab. Monika Raulinajtis-Grzybek, prof. SGH	Kierownik programu (SGH) SGH-WUM MBA w Ochronie Zdrowia	Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, al. Niepodległości 162 02-554 Warszawa mrauli@sgh.waw.pl
11.	dr inż. Grażyna Rembielak, prof. PW	Z-ca Dyrektora Szkoły Biznesu ds. Akademickich i Rozwoju Kierownik Programów EMBA i MBA w Szkole Biznesu Politechniki Warszawskiej	Politechnika Warszawska, Szkoła Biznesu Ul. Koszykowa 79 02-008 Warszawa grazyna.rembielak@pw.edu.pl
12.	dr Kamila Skrzypczyńska	Dyrektor Programu Executive MBA na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu	Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu Ul. Gagarina 13a 87-100 Toruń k_skrzypczynska@umk.pl
13.	dr Michał Staszków	Dyrektor Programu Executive MBA UEP	Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu Al. Niepodległości 10, 61-875 Poznań michal.staszko@ue.poznan.pl
14.	Dr Agnieszka Żur	Dyrektor Programu Executive MBA w Krakowskiej Szkole Biznesu Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie	Krakowska Szkoła Biznesu Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie Rakowicka 27 31-510 Kraków zura@uek.krakow.pl